

9.1.2009

STM/4145/2008

Oikeusministeriö
Lainvalmisteluosasto

Oikeusministeriö

20.01.2009

Ced 12/41/2007

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN LAUSUNTO OM:N TYÖRYHMÄN MIETINNÖSTÄ 2008:5
"KÄSITTELYN JOUTUISUUS HALLINNOSSA JA OIKEUSSUOJAKEINOT KÄSITTELYN
VIIVÄSTYESSÄ

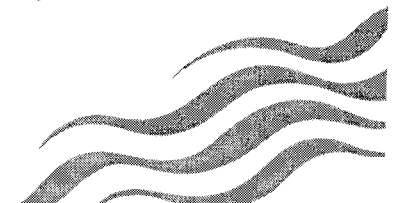
Oikeusministeriö on pyytänyt sosiaali- ja terveysministeriön lausuntoa työryhmän mietinnöstä 2008:5 Käsittelyn joutuisuus hallinnossa ja oikeussuojakeinot käsittelyn viivästyessä; Passiivisuustyöryhmän muistio.

Työryhmän mietintö sisältää ehdotuksen hallituksen esitykseksi Eduskunnalle käsittelyn joutuisuutta hallinnossa ja oikeussuojakeinoja käsittelyn viivästyessä koskevaksi lainsäädännöksi. Työryhmän mietinnössä ehdotetaan säädettäväksi hallintoviranomaisille velvollisuus asettaa toimialaansa kuuluville asiaryhmille kohtuullinen käsittelyaika. Lisäksi ehdotetaan säädettäväksi uusista oikeussuojakeinoista, joita olisivat kiirehtimisvalitus ja viivästysvalitus. Uudistus on rajattu koskemaan vain asianosaisen oikeutta, etuutta tai velvollisuutta koskevia asioita, jotka viranomainen asianosaisen vireillepanon pohjalta ratkaisee hallintopäätöksellä.

Sosiaali- ja terveysministeriö katsoo, että työryhmän tavoite parantaa kansalaisten oikeusturvaa hallinnossa on yleisesti ottaen tärkeä. Kansalaisen oikeus saada asiansa käsiteltyksi viranomaisessa ilman aiheetonta viivytystä on tärkeä osa kansalaisen perustuslailla suojattua oikeusturvaa hallinnossa. Ottaen huomioon myös eurooppalaisen lainsäädännön asettamat vaatimukset oikeussuojakeinojen kehittämiseksi on hyvä, että työryhmä on kiinnittänyt huomiota käsittelyn joutuisuuteen ja tehokkaiden oikeussuojakeinojen etsimiseen tilanteissa, joissa asian käsittely viranomaisissa on aiheettomasti viivästynyt.

Työryhmän muistio on hyvä pohja jatkokäsittelylle, mutta sosiaali- ja terveysministeriö suhtautuu kuitenkin työryhmän esittämään viivästysvalitusmalliin osittain varauksella.

Mietinnössä tulisi vielä tarkentaa määritelmää, keitä viranomaistahoja menettely tulee koskemaan. Yleisesti ottaen viivästysvalitus erillisenä



oikeussuojakeinona toisi käsiteltäväksi uuden asiaryhmän, joka lisäisi työtä, söisi resursseja varsinaiselta ratkaisutoiminnalta ja mahdollisesti viivästyttäisi pääasian ja muiden etuus(valitus)asioiden käsittelyä. Lisäksi on otettava huomioon, että oikeusturvan toteutumisen kannalta käsittelyn viivytyksettömyyden ohella pitäisi olla myös tärkeää turvata, että päätöstuotanto on oikeudenmukaista, yhdenmukaista ja ymmärrettävästi perusteltua. Lisäksi yhdenvertaisuutta koskevalla perusoikeussäännöksellä on esimerkiksi sosiaaliturvassa tärkeä merkitys, koska toimeentuloturva koskevilla asioilla on jo lähtökohtaisesti suuri merkitys asianosaisille. Tavoitteena pitää olla edelleen, että sisällöltään ja laadultaan toisiaan vastaavat asiat on käsiteltävä yhtä nopeasti ja että säännönmukaisesta käsittelyajasta poikkeaminen pitää voida perustaa tapaukseen liittyviin erityisiin olosuhteisiin. Työryhmän esittämä rajoittamaton kiirehtimisvaatimusmahdollisuus voi vaarantaa hakijoiden yhdenvertaisuutta.

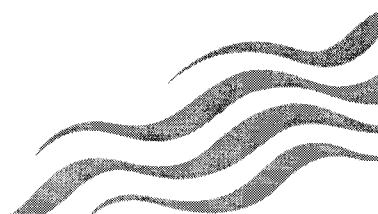
Sosiaali- ja terveysministeriö katsoo, että muistiossa olisi perusteltua myös tuoda perusteellisemmin esiin niitä seikkoja, jotka voivat vaikuttaa käsittelyn kestoon ja viivästymiseen. Asiaa ei voida ratkaista ennen riittäviä selvityksiä. Käsittelyn kestoon ja viivästymiseen voivat vaikuttaa myös seikat, joihin viranomainen ei voi vaikuttaa. Lisäksi viranomaisella on velvollisuus huolehtia siitä, että asia tulee huolellisesti käsiteltyksi ja asianosaisia kuullaan selvityksistä, jotka saattavat vaikuttaa asian ratkaisuun. Oikeussuojakeinoja kehitettäessä tuleekin tarkoin ottaa huomioon, etteivät joutuisuuteen pyrkivät uudistukset vaaranna päätösten oikeellisuutta ja sitä prosessia, jota asian huolellinen käsittely edellyttää.

Sosiaali- ja terveysministeriö haluaa kiinnittää huomiota vielä seuraaviin seikkoihin:

Kohtuullisen käsittelyajan asettaminen

Jo voimassa oleva hallintolaki velvoittaa viranomaista toimimaan joutuisasti ja pyydettyä arvioimaan juuri asiakkaan vireille paneman hallintoasian käsittelyajan. Käsittelyaikaa koskevaa arviota antaessaan viranomainen joutuu näin ottamaan huomioon ja informoimaan myös etuudenhakijan toimittamien lisäselvitysten vaikutuksen kokonaiskäsittelyaikaan.

Ehdotuksessa esitetään hallintoviranomaiselle säädettäväksi velvoite asettaa ja julkaista kohtuullinen käsittelyaika asianosaisen vireillepanemille, yksilön oikeuksia ja velvollisuuksia koskeville asioille. Tämä ei muuttaisi useiden viranomaisten nykyistä käytäntöä, sillä niissä on määritelty jo käsittelyaikaa koskevia tulostavoitteita (esimerkiksi sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunta ja työttömyysturvan muutoksenhakulautakunta). Esimerkiksi työttömyysturvan muutoksenhakulautakunnan internet-sivuilla on saatavissa tietoja sen käsittelyajoista.



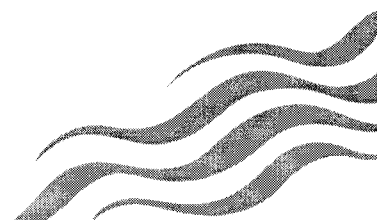
Ehdotuksen 23 a §:n perustelujen mukaan viranomainen saisi itse määrittellä asioiden kohtuullisen käsittelyajan ja se tulisi määrittellä siten, että se kuvastaa kyseiseen asiaryhmään kuuluvan tavanomaisen asian käsittelyaikaa. Viranomaisen harkintaan jäisi myös, alkaako käsittelyaika kulua asian vireillepanosta vai siitä, kun hakija on esittänyt häneltä vaadittavat asiakirjat. Käsittelyaikaa asetettaessa viranomaista sitoisivat perustuslain ja hallintolain yleiset velvoitteet asian käsittelyn viivytyksettömyydestä. Asetetun käsittelyajan kohtuullisuus olisi ylempien hallintoviranomaisten ja ylimpien laillisuusvalvojen arvioitavissa.

Sosiaali- ja terveysministeriö katsoo, että laissa tulisi säätää siitä, mistä käsittelyaika alkaa kulua tai ainakin täydentää perusteluja tältä osin. Hallintolain 20 §:n mukaan hallintoasia tulee vireille, kun asian vireillepanemiseksi tarkoitettu asiakirja on saapunut toimivaltaiseen viranomaiseen. Vireilletuloajankohta on siis jo lähtökohtaisesti tärkeä käsittelyn viivytyksettömyyttä koskevan vaatimuksen ja käsittelyvelvollisuuden täyttymisen kannalta. Sosiaali- ja terveysministeriö katsoo, että säädettäessä kohtuullisesta käsittelyajasta olisi syytä tuoda esiin, että kysymys on keskimääräisestä käsittelyajasta, ja perusteluissa tuoda esiin myös se, että käsittelyn vaatima aika voi tapauskohtaisesti vaihdella huomattavasti. Kokonaisprosessin kestoon vaikuttaa oleellisesti se, miten paljon selvittelyä asia vaatii ja miten pian asian ratkaisemiseksi tarvittavat tiedot eri tahoilta saadaan. On myös huomioitava, että esimerkiksi Kelan etuudet ovat pitkälle henkilökohtaista asiointia ja palvelua vaativia. Käsittelyajan pituuteen vaikuttavat myös seikat, joihin viranomainen ei voi itse vaikuttaa kuten esimerkiksi etuuden hakijan omat tarpeet lähettää lisäselvitystä. Samoin viranomaisen on huolehdittava, että asianosaista kuullaan ennen asian ratkaisemista kaikista sellaisista selvityksistä, jotka saattavat vaikuttaa asian ratkaisuun.

Kiirehtimisvaatimus ja viivästysvalitukset

Sosiaali- ja terveysministeriö katsoo, että oikeusturvan toteutumisen kannalta tärkeintä ja tavoitteellisinta ei voi olla pelkästään käsittelyn päätöksenteon joutuisuus. Tavoitteena pitäisi olla edelleenkin, että päätöstuotanto on paitsi joutuisaa myös lainmukaista, yhdenmukaista ja ymmärrettävästi perusteltua.

Sosiaali- ja terveysministeriö haluaa erityisesti tuoda esille, että työryhmän ehdotuksen mukainen menettely saattaa sosiaalivakuutuslaitosten päätöstuotannon lukumäärät huomioon ottaen johtaa siihen, että sosiaaliturvaetuuksia koskeva muu käsittelyaika alkaa pidentyä. Uudistus toisi käsiteltäväksi uuden asiaryhmän, joka lisää byrokratiaa ja tehtäviä sekä söisi voimavaroja varsinaiselta ratkaisutoiminnalta. Sama asia olisi käsiteltävä kahdesti; ensiksi kiirehtimisväänteen osalta ja sitten asiallisesti. Asian kokonaiskäsittelyaika voi pidentyä. Kun viivästysvalitusasiat priorisoidaan muiden asioiden edelle, välillisesti myös muiden sosiaalietuusasioiden käsittelyaika voi pidentyä.



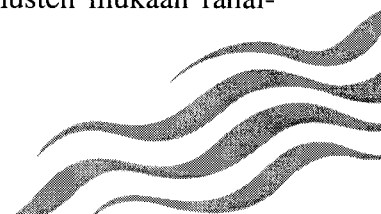
Asiaa harkittaessa olisi kiinnitettävä erityisesti huomiota siihen, että käytävissä olevat voimavarat on keskeisin asioiden käsittelyaikatauluihin vaikuttava tekijä ja se vaikuttaa siihen, mikä voidaan lähtökohtaisesti määritellä kohtuulliseksi käsittelyajaksi. Asetettu kohtuullinen käsittelyaika voi jo lähtökohtaisesti olla pitkä. Erityisen huolestuttavaa on, että kiirehtimisvaatimuksen voisi tehdä heti riippumatta siitä, onko viranomaisen asettama kohtuullinen käsittelyaika kulunut umpeen. Toimeentuloturvaa koskevilla asioilla on jo lähtökohtaisesti suuri merkitys asianosaisille ja siksi yhdenvertaisuudella on erityinen merkitys. Lähtökohdana tulisi edelleen olla hakijoiden yhdenvertainen kohtelu siten, että sisällöltään ja laadultaan toisiaan vastaavat asiat käsitellään yhtä nopeasti. Tähän sopii huonosti se, että asianosaisaloitteisesti ja subjektiiviseen tuntemukseen perustuen kiirehtimällä poikettaisiin yleisestä käsittelyjärjestyksestä.

Sosiaali- ja terveysministeriö esittää myös harkittavaksi, voisiko mahdollisen kiirehtimisvalituksen nimetä toisella lailla. Nykyisellään se antaa asianosaiselle vaikutelman, että tällä tavalla hänellä on mahdollisuus kiirehtiä asiansa käsittelyä, mikä ei siis saa pitää paikkaansa, jos hänen asiaansa käsitellään samoilla periaatteilla kuin muidenkin.

Ehdotuksen sivulla 28-29 todetaan, että yksittäisen hallintoviranomaisen kannalta kiirehtimisvaatimukseen vastaaminen ei lisäisi hallinnon kustannuksia. Tätä perustellaan sillä, että viranomaisella on jo tällä hetkellä hallintolain mukaan velvollisuus vastata käsittelyn etenemistä koskeviin tiedusteluihin. Vaikka kiirehtimisvaatimuksen ensi vaiheessa asianosaiselle voidaan pääsääntöisesti vastata kirjallisesti tai suullisesti, on asianosaiselta ehdotuksen mukaan tiedusteltava, haluaako hän kirjallisen vastauksen, johon on liitetty valitusosoitus viivästysvalituksen tekemistä varten. Tämä lisäisi annettavan neuvonnan kestoa. Lisäksi asianosaisella on ehdotuksen mukaan oikeus jo ensimmäisessä yhteydenotossaan vaatia kirjallista vastausta valitusohjeineen. Kirjallinen kiirehtimisvaatimukseen vastaaminen, joka muodostaa perustan viivästysvalitukselle, lisää varmasti virkamiehen työtä nykyiseen verrattuna. Ehdotuksen lähtökohtaa, että lakimuutokset lisääisivät työtä lähinnä vain lainkäyttöelimissä, tulisi tarkastella uudestaan.

Kiirehtimisvaatimukseen vastaamiselle ehdotuksessa varattu yksi tai kaksi viikkoa voi esimerkiksi lomien vuoksi olla mahdoton toteuttaa. Ohjauksesta huolimatta suuri osa asiakkaista lähettää kyselyjä pelkäämään yksittäisen virkamiehen sähköpostiin.

Tämän hetkisen tilanteen perusteella erityisiä ongelmia on etenkin Kelan päätöksistä tehtyjen valitusten ensiasteen muutoksenhakuelimenä toimivan sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunnan (Somla) osalta. Somlassa käsiteltävien juttujen lukumäärä on suurempi kuin mitä lautakunnan lisätytkään voimavarat pystyvät ratkaisemaan. Kokemusten mukaan rahal-



listen etuuksien saamiseen liittyä kansalaisten taholta tarve tarkistaa, onko heille tullut etuus oikein määrätty. Tällä perusteella tavallisetkin valitukset saattavat entisestään lisääntyä. Työryhmän ehdotus lisäisi Somlan töitä entisestään.

Lopuksi

Passiivisuustyöryhmän ehdotus on sinänsä hyvä hanke kiinnittäessään huomiota viranomaisen päätöksenteon joutuisuuteen. On hyvä, että on etsitty tehokkaita oikeussuojakeinoja tilanteisiin, joissa asian käsittely on viranomaisessa aiheettomasti viivästynyt.

Sosiaali- ja terveysministeriö toteaa, että ehdotus parantaisi joiltain osin asiakkaiden asemaa. Ottaen kuitenkin huomioon erityisesti valtionhallinnon virkavähennystarpeet ja kuntien velvoitteet, uusien laadullisten palvelutavoitteiden saavuttaminen saattaa osoittautua vaikeaksi.

Sosiaali- ja terveysministeriön näkemyksen mukaan ensisijaisesti tulisi-kin miettiä keinoja, joilla tuettaisiin käsittelyn joutuisuutta. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalla onkin siirrytty mahdollisuuksien mukaan lupamenettelyistä ilmoitusmenettelyihin sekä pyritty muutoinkin joustavoittamaan hallinnollisia menettelyjä.

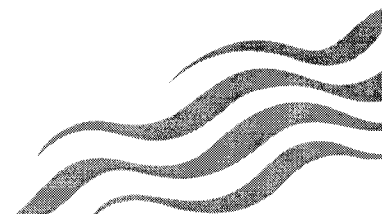
Hallituksen asettaman sosiaaliturvan uudistuskomitean (SATA-komitea) tulee toimeksiantonsa mukaisesti tehdä esitys muun muassa hallinnollisten prosessien ja menettelytapojen yksinkertaistamisesta ja selkiyttämisestä erityisesti kansalaisen kannalta ja järjestelmän läpinäkyvyyden parantamisesta sekä sosiaaliturvan myöntämiskäytäntöjen ja maksatusten parantamiseksi siten, että kansalainen saa etuutensa viivytyksettä. Osana tätä kokonaisuutta komiteassa arvioidaan Kelan päätöksentekoon liittyvät kehittämistarpeet sekä määräaikojen asettaminen sosiaaliturvan käsittelylle.

Yksityiskohtaisia kommentteja

Hallintolain 23 d §, Kiirehtimisvaatimus. Yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan, että kiirehtimisvaatimus on hallinnon sisäinen oikaisukeino. Koska ehdotetussa menettelyssä ei puututa itse asian asiasisältöön, parempi ilmaisu olisi esim. oikeussuojan saamiskeino.

Hallintolain 73 c §, Valitusajaksi. Tulisi harkita, että pykälään lisättäisiin maininta valitusajan alkamisesta tilanteissa, joissa asianosainen tekee viivästysvalituksen siinä tapauksessa, että viranomainen ei ole määräajassa vastannut sille tehtyyn kiirehtimispyyntöön. Sinällään asia on kuvattu perusteluissa.

Lausunnonantajilta pyydettiin yleisten kannanottojen lisäksi vastauksia erityiskysymyksiin:



- 1) Onko hallinnonalallanne erityislainsäädäntöä, jossa on asetettu velvoite käsitellä asia kiinteän määräajan kuluessa tai jossa on muutoin säädetty asian käsittelyyn käytettävästä ajasta?

VNp asbestityöstä (1380/1994) 16 §: Valtuutuksesta purkutyöhön on päätettävä hakemuksen saapumisesta lukien 90 päivän kuluessa.

Tapaturmavakuutuslaki (608/1948) 41 b §: maksatus 14 tai 30 pv.
Laki **työehtosopimuksen yleissitovuuden vahvistamisesta** (56/2001) 12 §: asia on käsiteltävä kiireellisenä lautakunnassa ja työtuomioistuimessa.

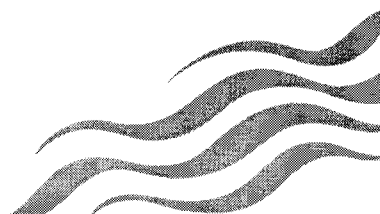
Laki työneuvostosta ja eräistä työsuojelun poikkeusluvista (400/2004) 12 §: oikaisuvaatimus on käsiteltävä työneuvossa kiireellisenä.

Laki työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta (44/2006) 6, 14-18 §: monet valvontatoimet on tehtävä kiireellisesti. 5 §: tarkastus on tehtävä viivytyksettä, jos asiasta on ilmoitettu tai tarkastusta on pyydetty ja jos siihen on aihetta. 46 §: tapaturma- ja ammattitauti-ilmoitukset on tehtävä viipymättä.

Kemikaalilaki (744/1989) 55: oikaisuvaatimus on käsiteltävä viipymättä.

Sosiaalivakuutusta koskevissa erityislaeissa on jo pääosin pyritty parantamaan etuuden hakijan oikeusturvaa työryhmän ehdottamissa tilanteissa. Erityislaeissa on säännökset käsittelyä koskevista määräajoista (tapaturmavakuutus) tai säännökset asian viivytyksettömästä käsittelystä (työeläkelait). Kelan maksamien etuuksien osalta asioiden käsittelylle on Kelassa asetettu yhtenäiset valtakunnalliset läpimenoaikatavoitteet, joiden toteutumista seurataan kuukausittain. **Tapaturmavakuutuslaki** (608/1948) 39 §: ilmoitus viipymättä, poliisin tutkinta viipymättä. 41 a §: korvausasiakirjat hankittava mahdollisimman nopeasta; 41 b §: korvauksen käsittely viipymättä ja viimeistään kolmen kuukauden kuluessa; TVL voi asettaa eräissä tilanteissa määräajan.

Kansanterveyslain (66/1972) 15 b §:ssä ja erikoissairaanhoitolain (1062/1989) 31 §:ssä on säädetty kiireettömään hoitoon pääsyn aikarajoista. Terveystieteiden tutkimuskeskusten tulee julkaista tiedot jonotilanteesta puolivuosisittain. Tietojen julkaisemisesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella hoitoon pääsyn toteuttamisesta ja alueellisesta yhteistyöstä (VNA 1019/2004). Stakes seuraa jonotilannetta STM:n toimeksiannosta. TEO voi asettaa terveydenhuollon toimintayksikölle uhkasakon mikäli hoitoon pääsyä ei saateta lainmukaiselle tasolle.



Lääkeasetuksen (693/(1987) 2 a §:ssä on säädetty Lääkelaitosta velvoittavia määräaikoja lääkkeiden myyntilupahakemusten käsittelyajoista. Säännökset perustuvat EU-lainsäädäntöön.

Sosiaalihuoltolain (710/1982) 40 a §:ssä on säännökset sosiaalipalvelujen tarpeen arviointiin pääsystä.

- Pykälän 1 momentin mukaan kiireellisessä tapauksessa palvelujen tarve on arvioitava viipymättä.
- Pykälän 2 momentti koskee henkilöitä, jotka ovat täyttäneet 75 vuotta tai joille maksetaan eläkettä saavan hoitotuen ylintä määrää vammaisuuksista annetun lain (570/2007) mukaisesti. Säännöksen mukaan kunta on velvollinen järjestämään tällaiselle henkilölle pääsyn sosiaalipalvelujen tarpeen arviointiin viimeistään seitsemäntenä arkipäivänä siitä, kun hän taikka hänen laillinen edustajansa tai omaisensa taikka muu henkilö tai viranomainen on ottanut yhteyttä kunnan viranomaiseen palvelujen saamiseksi. (Ikärajaa alennettiin 80 vuodesta 75 vuoteen 1.1.2009 voimaan tulleella lailla).

Lastensuojelulaissa (417/2007) on useita säännöksiä käsittelyn joutuisuudesta

- Lain 26 §:n mukaan lastensuojeluasian vireille tulon jälkeen sosiaalityöntekijän on arvioitava välittömästi kiireellinen lastensuojelun tarve ja viimeistään seitsemäntenä arkipäivänä lastensuojeluilmoituksen tai vastaavan yhteydenoton vastaanottamisesta ratkaistava, onko sen johdosta ryhdyttävä lastensuojelutarpeen selvityksen tekemiseen.
- Lain 27 §:n mukaan lastensuojelutarpeen selvitys on tehtävä ilman aiheutonta viivytystä ja sen on valmistuttava viimeistään kolmen kuukauden kuluessa lastensuojeluasian vireille tulosta.
- Lain 34 §:n mukaan sosiaalihuollosta vastaavan toimielimen on ryhdyttävä avohuollon tukitoimiin viipymättä, jos säännöksessä tarkoitettut edellytykset täyttyvät.
- Lain 37 §:ssä säädetään sijoituksesta avohuollon tukitoimena. Lapsi voidaan sijoittaa avohuollon tukitoimena lyhytaikaisesti myös yksin (ilman vanhempaansa tai huoltajaansa). Tällöin sijoituksen jatkamisen edellytykset ja sen vaihtoehdot on arvioitava viimeistään kolmen kuukauden kuluttua sijoituksen alkamisesta. Jos sijoitusta jatketaan, arviointi on tehtävä kolmen kuukauden välein.

Vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annettuun lakiin (380/1987) sisällytettiin käsittelyn joutuisuutta koskeva uusi 3 a § 19.12.2008 annetulla lailla, joka tulee voimaan 1.9.2009.

- Säännöksen mukaan palvelujen ja tukitoimien tarpeen selvittäminen on aloitettava viimeistään seitsemäntenä päivänä siitä, kun vammaisen henkilö, taikka hänen laillinen edustajansa tai omaisensa taikka muu henkilö tai viranomainen on ottanut yhteyttä kunnan viranomaiseen palvelujen saamiseksi.
- Palvelusuunnitelma on laadittava ilman aiheutonta viivytystä



- Myös palveluja ja tukitoimia koskevat päätökset on tehtävä ilman aiheetonta viivytystä ja pääsääntöisesti viimeistään kolmen kuukauden kuluessa niitä koskevan hakemuksen esittämisestä.

Terveystenhuollon ammattihenkilöistä annettu laki (559/1994)

- Lain 9 §:n 3 momentin mukaan Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston on ilmoitettava väliaikaisen ja satunnaisen palvelun tarjoajan ammattipätevyyttä koskevasta ratkaisustaan kuukauden tai asian vaatiessa lisäselvityksiä kahden kuukauden kuluessa palvelujen tarjoamista koskevan ilmoituksen vastaanottamisesta.
- Lain 14 b §:n mukaan hakemukseen, joka koskee muussa Euroopan unionin tai talousalueeseen kuuluvassa valtiossa koulutuksen saaneen tai tällaisessa maassa toimineen terveydenhuollon ammattihenkilön ammatinharjoittamista Suomessa on annettava päätös viimeistään kolmen kuukauden kuluttua kaikkien vaadittavien asiakirjojen vastaanottamisesta, tai kun hakemukseen käsittelyyn sovelletaan yleistä tunnustamisjärjestelmää viimeistään neljän kuukauden kuluttua.

Steriloimislain (283/1970) 5 §:n 2 momentin mukaan Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston on käsiteltävä kiireellisenä sille kuuluvat steriloimista koskevat päätökset. (Kiireellistä käsittelyä koskeva velvoite ei koske asioita, joissa päätöksen tekee lääkäri.)

Raskauden keskeyttämistä koskevan lain (239/1970) 10 §:n 2 momentissa veloitetaan Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto käsittelemään raskauden keskeyttämistä koskevat asiat kiireellisinä. (Kiireellistä käsittelyä koskevaa veloitetta ei ole asetettu lääkäreille).

Potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (785/1992) 10 §:n mukaan potilaan tekemään muistutukseen on annettava ratkaisu kohtuullisessa ajassa sen tekemisestä.

Sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (812/2000) 23 §:n 1 momentin mukaan asiakkaan tekemään muistutukseen on vastattava kohtuullisessa ajassa sen tekemisestä.

Kuolemansyyn selvittämisestä annetun asetuksen (948/1973) 19 §:n 4 momentin mukaan kuolintodistus on lähetettävä viimeistään kolmen kuukauden kuluessa kuoleman toteamisesta.

Lääkkeiden hintalautakunnan ratkaisuojoista säädetään sairausvakuutuslain 6 luvun 25 §:ssä. (ks. Lääkkeiden hintalautakunnan antama erillinen lausunto).

Työryhmän mietinnössä on lisäksi kuvattu mm. **toimeentulotukilain** mukaista toimeentulotukea esimerkkinä lainsäädännöstä, jossa on asetettuna kiinteitä käsittelyaikoja.



Muita määräaikoja

- **Tartuntatautilain** (583/1986) 32 §:ssä on säädetty, henkilön ansiotyöstä poissaoloa, tahdosta riippumatta toteutettavaa hoitoa, eristämistä ja karanteeniin määräämistä koskevat alistus- ja muutoksenhakuasiat on käsiteltävä kiireellisinä. Tahdosta riippumatta toteutettavaa hoitoa, eristämistä ja karanteeniin määräämistä koskevat alistus- ja muutoksenhakuasiat on käsiteltävä viimeistään seitsemän päivän kuluessa.
- Kuntien **valtionosuuksien maksamisesta** säädetään kuntien valtionosuuslaissa (1147/1996): Lain 16 §:n 2 momentin mukaan yleinen valtionosuus ja tehtäväkohtaiset valtionosuudet myönnetään ja verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus vahvistetaan hakemuksetta vuosittain viimeistään tammikuun 11 päivänä. Lain 17 § 1 momentin mukaan valtionosuudet, joissa on otettu huomioon verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus, maksetaan kuukausittain viimeistään kuukauden 11 päivänä. STM:n on tehtävä sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämishankkeisiin myönnettäviä valtionavustuksia koskevat päätökset sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämishankkeiden valtioavustuksista annetun VNA (287/2008) 5 §:n mukaan kunkin vuoden helmikuun loppuun mennessä. Jos hakemusta täytyy täydentää, päätös on tehtävä viimeistään kesäkuun loppuun mennessä. Perustamishankeavustuksia koskevista määräajoista on säädetty sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain (733/1992) 28 ja 29 §:ssä.

Sosiaali- ja terveysministeriö on pyytänyt myös **Työttömyysvakuutusrahaston lausunnon** (liite), jossa todetaan tapaturmavakuutuslaitosten velvollisuus määrätä lopullinen työttömyysvakuutusmaksu vakuutuskauden päättymistä seuraavan kalenterivuoden aikana.

- 2) Onko hallinnonalallanne erityislainsäädäntöä erityisistä menettelyistä niissä tilanteissa, joissa asian käsittely on viivästynyt (esim. erityiset oikeussuojakeinot tai rahalliset hyvitysmenettelyt)?

Tapaturmavakuutuksessa on käytössä ennakkorvauksen maksaminen, Kelalle annettavan viivästystodistuksen käyttö, tapaturmavakuutuslain 41 b §:n mukainen hakemusmenettely Tapaturmavakuutuslaitosten liitolle (TVL) sekä viivästyskorkoa koskevat säännökset. Myös työeläkeläisissä on viivästyskoron maksamista koskevat säännökset.

- 3) Jos vastaatte myönteisesti kysymykseen 2, miten työryhmämietinnössä ehdotettu sääntely soveltuisi hallinnonalallanne ja minkälaisia lainsäädännön muutostarpeita ehdotuksesta mahdollisesti seuraisi?

Työryhmän hallintolakiin ja hallintolainkäyttölakiin ehdottamien menettelyiden käyttöönotto työtapaturmavakuutuksessa tarkoittaisi, että tapa-



turvavakuutuslain asiaan liittyviä erityissäännöksiä tulisi muuttaa. Työ-eläkejärjestelmässä hallintolain muutokset tulisivat sovellettavaksi, jollei muuta säädetä. ETK:n eläkelaitosten tulkintaryhmä on aikaisemmin toimittamissaan kannanotoissa tältä osin todennut, että hallintolakiin ehdotetuista säännöksistä poikkeaviin säännöksiin ei ole riittävän painavia perusteita.

Kansliapäällikkö

Kari Välimäki

Osastopäällikkö

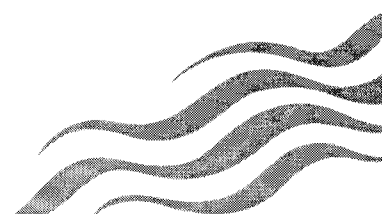
Jaana Koski

LIITE

Työttömyysvakuutusrahaston lausunto 7.1.2009

TIEDOKSI

VAO (d)
STO (d)
HTO (d)
TSO (d)
TAO (d)



7.1.2009

Sosiaali- ja terveysministeriö
Vakuutusosasto /Kirsi Päivänsalo

Viite STM:n kommentti-/lausuntopyyntö 2.1.2009

Asia Oikeusministeriön Lainvalmisteluosaston lausuntopyyntö 10.11.2008
Oikeusministeriön työryhmämietintö 2008:5:
Käsittelyn joutuisuus hallinnossa ja
oikeussuojakeinot käsittelyn viivästyessä

Työttömyysvakuutusrahaston lausunto

Työttömyysvakuutusrahasto kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto työryhmän mietinnöstä "Käsittelyn joutuisuus hallinnossa ja oikeussuojakeinot käsittelyn viivästyessä".

Oikeusministeriön lausuntopyynnössään esittämät erityiskysymykset ja Työttömyysvakuutusrahaston (TVR) vastaukset:

1) Onko hallinnonalallanne erityislainsäädäntöä, jossa on asetettu velvoite käsitellä asia kiinteän määräajan kuluessa tai jossa on muutoin säädetty asian käsittelyyn käytettävästä ajasta.

TVR: Kyllä.

Työttömyysvakuutusrahasto määrää ja perii työttömyysturvan työnantajan omavastuumaksua. Omavastuumaksusta säädetään työttömyysetuuksien rahoituksesta annetussa laissa (555/1998) (rahoituslaki).

Rahoituslain 25 §:n mukaan omavastuumaksua koskevassa muutoksenhaussa noudatetaan soveltuvin osin työttömyysturvalain (1290/2002) 12 ja 12 a lukua. Työttömyysturvalain 12:4.2:n mukaan jos Kansaneläkelaitos tai työttömyyskassa (koskee siis myös TVR:ää) ei voi oikaista valituksen kohteena olevaa päätöstä kaikilta vaadituilta osin, sen on 30 päivän kuluessa valitusajan päättymisestä toimitettava valituskirjelmä ja lausuntonsa asianomaisen muutoksenhakuelimen käsiteltäväksi. Käytännössä säännös ohjaa myös myönteisen oikaisupäätöksen käsittelyaikaa ja myös myönteinen oikaisupäätös tulee annettavaksi samassa ajassa, koska asia on asiallisesti ratkaistava kyseisessä ajassa.

Lisäksi TVR toteaa, että rahoituslain 26 §:n mukaan tapaturmavakuutuslaitosten on määrättävä (lopullinen) työttömyysvakuutusmaksu vakuutuskauden päättymistä seuraavan kalenterivuoden aikana.

2) Onko hallinnonalallanne erityislainsäädäntöä erityisistä menettelyistä niissä tilanteissa, joissa asian käsittely on viivästynyt?

TVR: Ei

Yleistä

Työttömyysvakuutusrahasto pitää työryhmämietinnössä esitettyjä ehdotuksia hyvinä ja kannatettavina. Työttömyysvakuutusrahastolla ei ole huomauttamista mietinnöstä.

Työttömyysvakuutusrahasto toteaa, että esitetyt säännökset tulevat voimaantultuaan koskemaan myös Työttömyysvakuutusrahastoa. Työttömyysvakuutusrahastolle tulee velvollisuus asettaa kohtuullinen käsittelyaika omavastuumaksun palauttamista koskevien hakemusten käsittelyyn ja ratkaisemiseen.¹

Kunnioittaen

Sanna Mannonen
Lakimies
Työttömyysvakuutusrahasto
Puh. (09) 680 37 323

¹ Rahoituslain mukaan työnantajalla on tietyissä tilanteissa mahdollisuus hakea omavastuumaksun palauttamista (RahL 24 b 2 mom.).